

Greziarrak berotzeko mendiko egurra eta elkartasuna

Negua gorri dator berriro Grezian. Herrialdea osorik kiebran, nekeak aski ez baziren orain gasolioaren prezioak denetan itzalarazi ditu kalefakzioak. Berorik ez da eskoletan, ospitaleetan, lantokietan... etxeetan. Ahal duenak egurra erretzeari ekin dio, basoen kalterako. Hala ere, elkartasun ahaleginak ugaritzen dira herri eta hirietan.

| PELLO ZUBIRIA KAMINO |

HIRU MUTIKO, 5, 7 ETA 15 URTEKO kiskali dira abenduaren 8an Mesoropin, Kavala hiritik gertu, zaharrena bi txikiak ateratzeko ahaleginean. Hiru senide gehiago onik atera dira, aitona-amona eta gurasoekin hamarrekoa osatzen zuten familian. Gasoliozko berokuntza iaz itzali zuten erregaia %40 garestitzeagatik eta supazterra piztu; honen garrek hondatu dute familia.

Sutarako egurra izan daiteke Greziak bizi duen amesgaiztoaren ikurretako bat. Negozio biribila dagiten enpresa bakarrak egur banatzaileak dira. *Rue 89* webgureako lekukotasun bila joandako Zineb Dryef kazetariari Atenasko zentroan txantxetan bota zion batek: “Lehen esaten zen ‘zatoz, neska, *Porsche Cayenne* bat daukat’, diru errazaren urteak ziren; orain esaten zaio ‘etorri, neska, etxean sua daukat’”.

Grezia Mediterraneo bazterreko hondartza epela baino gehiago mendialde hotza da neguan. Kalefakzioa gehienetan elektrikoa da edo gasoliozkoa. Argindarra garestitu denaz gain, Gobernuaren erreformetako batek gasolioa litroko 95 zentimoetatik 1,35 eurotaraino eramandu.

Atenasko agintariak zerga berria ezarri diote berotarako gasolioari. Aitzakia, iruzurrak: etxeetarako

erregaiak zerga apalagoak edukiz txofer askok espekulatzen omen zuten horren kontura, Greziako bost autotatik bat erregai horrekin omen zebilen. Orain etxean erretzekoak kotxeek darabiltenaren prezio bera dauka, ezin ordainduzkoa gehienentzako.

Herri txiki eta landa-guneetan greziarrak errazago egokitu dira antzinako ekonomika, beheko su eta estufetara, basoak ere eskueran edukiz. Hirietan gero eta sarriago aurkitzen omen dira inausiriko edo gerritik ebakitako zuhaitzak, berdin parkeetan, kale bazterretan edo baratze pribatueta.

Egur saltzaileak ugaritu dira edonon, batzuetan Grezia iparreko basoetatik dakartenak eta sarri Bulgariakoetatik inportatzen dutenak. Baina sutarako egurrak ere txistua egiten du gaur Atenas edo Tesalonika bezalako hirietan, iaz tonako 60-65 euro egiten zuena aurten 150 edo 200etaraino ere iristen baita.

Zuhaitz mozketak ilegalak ere hala ugaritu dira denetan. Broma maite duela erakutsiz, Greziako Ingurumen ministerioak telefono zenbaki berri bat ezagutarazi du delituok salatzeke... eta beste eskuarekin legea aldatu egur mozketak ilegalak huts egite txikiarekin parekatzeko. Horri gehitu azken hiru urteotan

O Allos Anthropos (Bestelako gizakia) guneko argazkian, grekerazko hizkiek diote “Janariak doan guztiontzako” eta “O Allos Anthropos auzolaneko sukaldea”. Atenasko Eixarkia auzoan herritar batzuk hasi ziren etxean egindako otorduak eskaintzen zabor kontainerretan aztarrika ari zirenei. Otordu eskean hainbeste zetozenez, auzoko merkatariei eskatu zieten gero jeneroa. “Baina –diote beren aurkezpenean– azkenean erabaki genuen kalean kozinatuta eta jatea, denok elkarrekin. Horrela denon artean hausten dugu norbaitek hurbiltzeko eduki dezakeen lotsa. (...) Bizilagunarekiko elkartasun eta maitasun adierazpeneko ekintza da, beste jende eta taldeek antzera egingo duten itxaropenean. Ez da filantropia, ez karitatea. Elkarrekin prantatu, elkarrekin jan, elkarrekin bizi. Otordu bat gure bizilagunarekin kalean. Zatoz gurekin egun bakoitza ederragozera”. Ederra.

basozainen kopurua arras txikitu dela Greziako mendietan, Europako *Troikaren* aginduz.

Ekologistak eta oro har ingurumenaz kezkatuak haserre daude, lehendik desertifikatze bidean dagoen Greziak azken oihanak gal ditzakeelako bidean, honek dakartzan ondorio guztiekin. Baina nor akordatu da ekologiaz jendea Eguberrietan etxea nola berotu asmatu ezinik dabilenean?

Biziraupena antolatu

Larrialdia orokortzen duen “dena gal bedi eta nirea salba bedi” giro horretan badira, ordea, guztien biziraupena elkartasunean bermatzeko ahaleginak. Gurera tantaka iristen dira horien hotsak. Greziarren berri beren idatzietatik jakitea ez da erraz, darabilten hizkuntzaz gain idazkera ere arras ezberdina daukatenez. Adibide batez argitzeko, kronika hau irudiztatzen duen argazkia Googlek ez dauka indexatuta gure hizkietan, itzultze tresnak baliatuz grekerazko hizkiekin galdetu behar diozu. Zenbat horrelako informazio eder ez zagu inoiz iritsiko?

Britainia Handiko ezkertiarren erreferentzietakoa den *Red Pepper* aldizkarian Tonia Katerini Syriza partiduko kideak azaldu du elkartasun *gorriaren* zenbait osagai *Organising to survive in Greece* kronikan.

%25 dira langabetuak Grezian, gazteen artean %48, krisiaren aurretik industria zeukaten eskualde batzuetan %80 ere bai. Industria handiak alde egin du, Coca Colak, Carrefourrek... 170.000 enpresa txiki itxi dira hiru urtetan, ezin zaie finantziatorik aurkitu, Europatiko diru guztia bankuentzako.

Langabetu gehienei aspaldu amaitu zitzaizkien subsidio oro. Familiaren eta lagunen sarea dute azken babes, baina hau ere mugaraino agortu du krisiaren luzeak. Lana dutenei lepatu baitzaie soldata, batzuei laurdena, askori erdia, zenbaitu hiru laurden. Aldi berean prezioek gora egin dute, euroaren barruan egonik Greziak ezin du devaluaziorik egin. Marjinatu bakanez landa karrikan

inor bizi ez zen herrialdean 20.000 dira *homeless*ak.

Hurrengo hauteskundeetan gehiengoak lortuko duela dirudien Syriza alderdi ezkertiarren elkartasun sarean ari da Katerini. Solidaritza ahalegin askoren zerrenda egin dio *Red Pepper*-i.

Lehenik, herritar guztiei elikadura bermatzekoa: patata, olio, irin edo limoiak zuzenean ekoizleetatik herritarrenganaino ohiko prezioen erdian iristeko sareak ugaritu dira. Ume askok etxean gosaririk ez daukanez, Gobernuari presio egiten zaio eskolek eskaini diezaizkien otordua, 1950ko hamarkadatik gertatzen ez zena.

Osasun zerbitzuak pagatu ezinik populazioaren herena geratu denez, auzoetan ugaritu dira kontsultategi

txikiak, non mediku boluntarioek artatzen dituzten herritarrak, zenbait ospitale eta farmaziak eskaintako botikekin.

Okerrena daukatenak dira botika garestiak behar dituztenak, minbi-ziaren kontrakoak esaterako: “Ospitalean ere falta dira –dio Katerini– diru mozketengatik, azkenean gaixo larri horientzako ez dago kortisona baizik”. Hala ugaritu dira erruz suizidioak, batik bat dena galdu duten klase ertainekoetan.

Elikaduraz eta osasunaz gain, elkartasun sareak beste lau ataletan ari dira antolatzen: hezkuntza, kultura, lege aholkularitza eta ekonomia soziala. Trukeko merkataritza antolatu da hiri batzuetan. Horiek sustatzeko Syrizen inguruan iaz 100 ekimen izan ziren lekuan aurtun 2.000 antolatu dira.

Katerini kexu da Estatuak oztopoak baizik jartzen ez dizkielako. Auzolaneko jantokiak antolatu dituztelarik, Gobernutik baimenak eskatu dizkiete, osasun baldintzen zertifikazioak eta beste: “Erantzuna zera izan zen, denok bildu eta sekulako otordu komunala antolatzea, non ehunka jendeak kozinatzen eta jaten baikenuen elkarrekin, ea ausartzen ziren denok atxilotzera!”.

Jendearen beldurra ezabatzea da elkartasun mugimenduaren beste helburua, agian nagusia: “Inork ez du sinesten Gobernuaren politikak zuzenak direnik, baina asko daude protesta egiteko beldurrez”. Krisiak luze joko die oraindik.

Kanpoko laguntza beharko dute. Nazioarteko brigaden beharra aipatzen hasi dira. ■

**ZINKUNEGI
OPTIKA**

Hernani, 23 · 20004 Donostia
T. 943 420 624
info@zinkunegioptika.com
www.zinkunegioptika.com

zuri begira